

CONSTANTIJN HUYGENS [DEN HAAG]
AAN VILLIERS [PARIJS]
20 OKTOBER 1656
5514

Samenvatting: Huygens betreurt het de enige te zijn in zijn omgeving die componeert. Hij stuurt Villiers enkele composities ter beoordeling. Uitgezonderd zijn gigue en sarabandes, zijn zijn stukken niet langer dan 12 maten. Hij schrijft geen exemplaren meer te hebben van zijn composities die jaren geleden door Ballard zijn gedrukt. Het is echter mogelijk dat Ballard er nog enkele heeft.

Bijlage: composities (Huygens).

Over een antwoord van Villiers is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, p. 703: klad (autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. 34, p. 28: volledig.

— Worp 5, nr. 5514, pp. 274-275: onvolledig (<Les grands rapports ... l'une et l'autre de ces faveurs.>; <Vous trouverez ... pas desapprouver.>), rest samengevat.

— Rasch 2007, nr. 5514, pp. 1107-1109 : volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Robert Ballard; Thomas Gobert; Karel II (koning van Engeland); Ezechiël Wade.

Plaatsen: Engeland; Holland (Noordelijke Nederlanden).

Titel: *Pathodia*.

Glossarium: composition (muziekstuk); espinette (klavecimbel); gigue (gigue); pièce (muziekstuk); sarabande; théorbe (theorbe); viel accord (oude luitstemming); viole de gambe (viola da gamba).

Transcriptie

À Monsieur de Villiers.

20e Octobre 1656.

Monsieur,

Les grands rapports qu'il a pleu au Roy de la Grande Bretagne me faire à diverses fois de vostre excellent sçavoir, m'ont esté si bien confirmez par le tesmoignage du Sieur Wade, qui est fondé en connoissance, que je n'ay pu m'empescher de vous faire paroistre dans ces lignes à quel point je revère une vertu si eminente. Je vous supplie d'en agréer le devoir et de souffrir, que, si je suis peu capable de concevoir la dernière perfection de ce que vous produisez, je prétende le pouvoir aymer de passion et admirer un peu au delà de la plus part de mes compatriottes. En effect, Monsieur, c'est un Roy borgne qui vous parle au païs des aveugles, et je dis avec beaucoup de déplaisir, qu'il n'y a que moy en ces provinces qui se mesle de ce beau mestier jusques à la composition. J'en ay mis au monde assez grande quantité; mais c'a esté sur le viel accord, que j'ay tousiours jugé et tousjours jugeray le plus riche. Depuis peu de temps j'ay esté content d'aller au devant de la mode, et ay rempli de nouveau quantité de bon papier de pièces beaucoup moins que mediocres. Je ne veux pas me cacher où, Monsieur, il est question de me faire instruire. En voyci quelques eschantillons, que je vous supplie tres-humblement de censurer sans connivence. Je sçauray par les nombres de quelles pièces c'est que vous parlerez. Si vous ne trouvez pas qu'aucune en vaille la peine, je souffriray de bon cœur que l'esponge passe sur toutes, pourveu que vous ayez la bonté de m'envoyer des originaux de vostre main, qui m'enseignent mes défauts et me reiglent à vostre exemple. Je vous demande l'une ou l'autre, ou plustost l'une et l'autre de ces faveurs, et m'offre en récompense à vous faire connoistre par tous les services de mon pouvoir, que je suis d'entière affection,

Monsieur,

votre très-humble serviteur

[etc.].

Vous trouverez mes pièces (hormis les gigues et les sarabandes) limitées à 12 mesures. J'en ay usé de mesmes en tout ce que j'ay produit sur l'espinnette et pour les concerts de violes de gambe. Le discours en seroit trop long par escrit: mais je pense vous en pouvoir rendre quelque raison que vous ne voudriez pas désapprouver.

Postdatum.

Monsieur,

Je n'ay plus aucun exemplaire de reste de certaines de mes compositions pour la voix et le théorbe, qu'il y a quelques années que Monsieur Gobert a prins la peine de faire imprimer exactement à Paris. Si envie vous en prenoit, je croy qu'il y en a encor quelques-uns chez Ballard. Le livre est intitulé: *Pathodia sacra et profana, Occupati*.

Vertaling

Aan de heer Villiers.

20 oktober 1656.

Mijnheer,

De geestdriftige verhalen die de ⁴⁸koning van Groot-Brittannie mij bij herhaling heeft willen vertellen over uw grote kunde, zijn zodanig bevestigd door de getuigenis van de heer [Ezechiël] Wade, die is gebaseerd op deskundigheid, dat ik niet heb kunnen nalaten om u in deze regels te laten blijken, hoezeer ik een zo buitengewoon talent vereer. Ik smeed u om met de plicht daartoe welwillend in te stemmen en toe te staan dat ik, al ben ik niet echt in staat om de volmaaktheid te bevatten die uw werken kenmerkt, mij verbeeld ze iets meer dan de meesten van mijn landgenoten hartstochtelijk te kunnen waarderen en bewonderen. Feitelijk, mijnheer, is het eenoog koning die tot u spreekt vanuit het land der blinden, en ik zeg u met veel ongenoegen, dat ik de enige ben in deze Provincies die zich bezighoudt met dit mooie vak, de compositie inclus. Ik heb al een tamelijk grote hoeveelheid ter wereld gebracht, maar steeds volgens de oude stemming, die ik altijd als de meest gevarieerde heb beoordeeld en zal beoordelen. Sinds korte tijd heb ik mij ermee tevreden gesteld voor de mode uit te gaan, en heb ik opnieuw een grote hoeveelheid goed papier gevuld met stukken die minder dan middelmatig zijn. Ik wil mij niet verbergen, mijnheer, waar het erom gaat mij te laten onderwijzen. Hier zijn enkele proeven, die ik u nederig vraag vrijuit te beoordelen. Ik zal door de nummers weten over welke stukken u spreekt. Indien u geen enkele de moeite waard vindt, zal ik goedhartig verdragen dat de spons over allemaal gaat, als u maar de goedheid hebt om mij originelen van uw hand toe te sturen, die mij onderrichten over mijn fouten en mij laten leren van uw voorbeeld. Ik vraag u van deze gunsten de ene of de andere; of nog liever de ene én de andere en bied als tegenprestatie aan u te doen weten door alle diensten die in mijn vermogen liggen, dat ik in volle genegenheid ben,

mijnheer,

uw nederige dienaar
[enz.]

U zult bemerken dat mijn stukken, behalve de gigues en de sarabandes, niet langer zijn dan twaalf maten. Dit geldt ook voor alles wat ik heb gemaakt voor het klavecimbel en voor de ensembles van de viola da gamba's.

---

48. Karel II.

Het voert te ver om per brief allemaal uit te leggen waarom dat zo is, maar ik denk dat ik u redenen kan geven die u niet zou willen afwijzen.

Mijnheer,

Ik heb geen enkel exemplaar over van mijn composities voor stem en theorbe, die de heer [Thomas] Gobert enige jaren geleden nauwgezet heeft laten drukken in Parijs. Als u er belang in zou stellen, denk ik dat er nog wel een aantal exemplaren bij [de heer Robert] Ballard te vinden is. Het boek draagt de titel: *Pathodia sacra et profana, Occupati*.
